

nemkívánatos elemek irányában, akik a rendőri ellenőrzés lyukas hálóján könnyen kibujnak. A közvélemény haladottabb része éppen emiatt már jóllehet süngeti az elavult idegentügyi rendszer felszámolását és új alaptörvény megszavazását, amely biztosítaná a szerzett jogokat, statutumot adna az asszimilálható rétegnek, hajlékonyabbá tenné a honosítási eljárást, de ugyanakkor könyörtelen szigorral távolítaná el az ország területéről a valóban nemkívánatos elemeket.

A népfrontra kormányzat programjába vette ugyan a kérdés új rendezését, de ez mind maig a régi vágányokon haladt. Idevonatkozó rendeletei a régi törvényeket toldozzák-foldozzák, de nem mert hozzányulni a közigazgatási hatóságok előjogaihoz, s ezzel, kisebb újításoktól eltekintve, minden maradt a régiiben. Csak a honosítás terén állt be némi javulás.

A háborús veszedelem következtében az idegenkérdés egyre gyakrabban vetődik fel francia honvédelmi vonatkozásaiban is. A francia közvélemény joggal tulajdonít fontosságot annak a ténynek, hogy a franciaországi német, örmény, spanyol, magyar, olasz, lengyel, portugál, kis-orosz, délszláv és orosz bevándoroltak szervezetei elhatározták cselekvő bekapcsolódásukat a francia honvédelembe, (kivülről jövő támadás esetén.

(Mosonyi Ferenc)

ROMANIA GEOPOLITIKAI KÉPE. Al. Rădulescu, a mostanában megindult *Revista Geografică Română*-ban, Románia geopolitikai értelmezésével kapcsolatban vitába száll azokkal, akik Romániát a Balkán országok közé sorozzák (Jaques Ancel, Eugene Pittart francia geopolitikusok és a szakirodalom egyrésze, mint a *Balkan Revue*, *Balkan Archiv* és a *Revue Internationale d'Études Balcaniques*). Ezekkel szemben Em. de Martonne, N. Jorga, E. Schmidt és mások felfogására hivatkozik, akik Romániát Balkánon kívüli országnak tekintik. Ő maga Romániának Közép-Európához való tartozását a következő érvekkel támasztja alá: 1. A Duna történelmi határ. 2. Míg a Balkánt hegyek uralják, Romániát a síkság. 3. Geológiai alkat. 4. Éghajlat, állat és növényvilág. 5. Hidrográfia: a balkáni vizek más medencékbe tartanak. 6. A balkáni népek néplélektanilag is elütnek a romántól. 7. Románia gazdasági kapcsolatai a Balkán államokkal igen gyengék és inkább Közép-Európa felé irányulnak. Bár Romániát egyes elemek, mint az *arománok*, a Balkánhoz kötik — írja — mégis közép-európai, pontosabban délkelet-európai ország.

OPIUMHABORÓ SZÁZ EV ELŐTT ÉS NAPJAINKBAN. Ahhoz, hogy valamely nép sorsának intézését sajátmaga vegye kezébe és megtalálja az utat, amelyen haladva elérheti boldogulását, magas fokú kollektív öntudat szükséges: tiszta ítélő képesség, önbizalom, az összes erőkomponensek összefogása és azoknak a társadalmi haladás irányába való kivetítése. A kínai birodalom tömegeinél a népi energiák koncentrálásának lehetőségei az élvezeti mérgek, az ópium roppant rombolásának következtében erősen gátoltak. A testet és szellemet egyenlő mértékben pusztító ópium ronccsa nyomorítja a fizikumot, elűzi az öntudatot, kikapcsolja az agycenzurát. Mákonyos bódultság megszünteti az emlékeket és a boldogság érzését kölcsönzi az élvezőnek, legyen az akár a társadalom legkitaláltabb kulija. Az ópium rabja a mámort nyújtó mérgen kívül nem akar egyebet, nem akar sem reformot, sem változást. A mindenbe való belenyugvásnak legmegbízhatóbb alattvalója ő.

Száz esztendeje annak, hogy a kantoni kikötő új császári biztost kapott azzal a paranccsal, akadályozza meg az indiai mákornak, más né-

ven ópiumnak kínai földre való szállítását. *Lin-Tsze-se* elődeitől eltérően lelkiismeretesen végre is hajtotta a császári rendelkezést: 20 ezer láda ópiumot a tengerbe vettetett. E cselekedet lett azután az u. n. ópiumháború kitörésének közvetlen oka.

A Kinába irányuló kereskedelmet a XIX. század elejéig nagyrészt az Indiában nagy mákültevényekkel rendelkező Keletindia-Társaság bonyolította le. Az ópiumkereskedelem mértékéről és profitjáról az 1838-ig elért 300 millió dolláros nyereség ad fogalmat. A Társaság a bevitt mérégért selymet, porcellánt, teát s főleg ezüstöt kapott cserébe az egyre szegényedő Kinától. Nyilvánvaló, hogy a kantoni biztos hazafias tette nem maradhatott megtorlatlanul. A Társaság angol tőkései mobilizálták Londont és pedig eredménnyel: Anglia fegyverhez nyult, nem nyíltan az ópiumcsempészek érdekében ugyan, hanem — a kereskedelem szabadságának védelmében. Az indiai kormány egyik legfontosabb bevételi forrása — ugymond — az ópiumkereskedelem, melyről nem mondhat le és különben is a kereskedelem szabadságának érvényesülni kell. Az eredmény nem volt kétséges; Kína, miután az angol flotta játszi könnyedséggel megleckéztette, — kapitulált. Az ópiumháborút lezáró, Anglia által diktált 1842-es nankingi szerződés egyuttal halálos ítélete lett a Mennyei Birodalomnak. E szerződésben Anglia kisajátította a Gyöngyfolyam torkolatánál fekvő kis szigetet, Hongkongot, mely ma Kína kereskedelmének és hatalmának legfőbb pillére. Öt kikötő nyílt meg továbbá az angol kereskedelem számára, közöttük Sanghai és Kanton. Kína súlyos reparációt kényszerült fizetni, és ez időtől datálódik a koncessziók területének meghonosítása Kinában, hol konzuli bíróságok itélkeznek idegen törvények szerint a külföldiek és kínaiak között felmerült peres ügyekben. Ópiumról nem volt szó a szerződésben, de az igazi triumfátor a mákony volt.

Az ópiumkereskedelem roppant arányokat ért el: 1831-ben 4628 ládát visznek be Kinába, 1854-ben az import már 77.379 ládával egyenlő, 1880-ban az ópiumbehozatal tette ki a teljes kínai import 45 százalékát. Ez időben az indiai kormány ópium-export révén évi 7-8 millió fontsterlinget profitál. A néppusztító mérég évről-évre folytatja diadalutját. És ahogyan nőttek az ópiumbehozatal számoszlopai, oly mértékben zsugorodik Kína területe. Indokina a franciáké lesz, Burma az angoloké, Formosa és Korea a japánoké. Idegen koncessziók és privilégiumok sorvasztják Kína mákonyos álomba merült népét. A korrupt hatóságok nem gátlói, hanem ellenkezőleg, elősegítői a csempészésnek és a kínai kuli nyomor-bérének 70 százalékát ópiumra költi. A higiéniai viszonyok is siralmasak: az ópiumpipák a vérbaaj és tuberkulózis terjesztői. A mákony állandóan újabb és újabb területeket hódít meg, hatalmas hasznot hajtva előállítóink.

A japán-kínai háború aproposióból a világ humanista közvéleménve megdöbbenve vett tudomást az ópiumpusztítás újabb szakaszáról. A Kinát leigázni akaró hatalmak sorába új állam lépett, mely egyre növekvő mohósággal újabb és újabb darabokat hasít le Kína testéről. E területek népeit a japán bombák sikeres működése után ópiummal pusztítják tovább. Már Mandzsukuō tényleges elszakítása előtt *Csang-Cso-ün*, japán vazallus tábornok kormányzósága alatt az ópiumtermelés és fogyasztás óriási arányokat öltött. Maga a *tupan* (katonai kormányzó) rendelkezvén az ópiumkereskedelem monopóliumával, rákényszerítette a parasztokat a máktermelésre, hogy azután a saját érdekkörébe tartozó ópiumbarlangok ezreibe busás haszonnal adjon túl a mérgen. Mandzsukuō, japán vazallus államban azóta teljes erővel tombol az ópiummámor és

pedig a „rendcsinálók“ jóvoltából. Colles őrnagynak, a Népszövetség ópiumbizottsága delegátusának adatai szerint 1936-ban csupán Mukden és Karbin városokban 60 ezer ember pusztult el ópiumtól. A kínai nemzeti mozgalom fellángolása óta Csang-Kai-sek kormánya halálbüntetés terhe mellett megtiltotta az ópium forgalombahozatalát és fogyasztását. Ugyanígy tilos volt a Parasztköztársaságok területén a kábítószeres élvezete. A japánok által elszakított északkeleti tartományokban viszont az addig ott drákói szigorral üldözött ópiumtermelés és fogyasztás soha nem létezett arányokban virul. A mákültevények kiterjedése e területeken 28%-ra emelkedett, az ópiumgyártás pedig, hála a racionalizált japán laboratóriumnak, 39 százalékra duzzadt. Tiencsin, az ópiumcentrum, hol 1600 japán vegyész vezetése alatt 100 ezernél több munkás dolgozik. A japán katonai hatóságok minden eszközzel előmozdítják a mérgeg termelését. Több oka van ennek: az elkábított tömegek apatikusan hajtják fejüket az idegen uralom igájába és nem követelnek béremelést, megelégszenek, ha a napi mákonydózist megvásárolhatják. Az ópium busás üzletet jelent a monopolistáknak. A Népszövetség megállapította, hogy 1 kg. heroin (mely az ópium egy alkaloidája) értéke Darjénben 500 kínai dollár (cca 30.000 lej), ugyanez a mennyiség az USA-ban 1000 amerikai dollárba (150.000 lej) kerül.

Japán azonban nem csupán Kína népét mérgezi. Az USA, Egyiptom és Európa felé irányuló Mandzsukuóból eredő csempészség egyre növekvő méreteket ölt. Russel pasa, Egyiptom genfi delegátusa szerint a fellahok között szörnyű pusztításokat visz végbe az utóbbi 2 évben megötszöröződött heroin fogyasztása. Kanadában, Délafrikában és Délamerikában is egyre nő a mérgeg élvezete, melyet nem egyszer hamis cégér alatt mint Dyonil, csempésznek be. A *Schweizerische Medizinische Wochenschrift* megállapítja, hogy egy fél év alatt forgalomba hozott ópiumkészítmények 160 évig lennének elegendők a világ gyógyászati célokat szolgáló ópiumszükségletének fedezésére. Japán azonban önmagát is mérgezi. Bourge francia delegátus szerint a japán alsó néposztályokban és a hadseregben egyre terjed a bódító mérge. Vagyis: a japán katonai körök Kína kipusztítására szánt mérge végül kikezdi a japán hadsereget is.

A történelem megismétli önmagát: száz év után az ópiumháború fokozott hevességgel folyik és ennek megfelelően a szellemi és politikai aléltóság is egyre fokozódik. (László Vilmos)

A HEGYVIDÉK ELNÉPTELENEDESE a mezőgazdasági országok fokozatos iparosodása következtében mind szembeszökőbb. Amilyen mértékben húzódnak a városok felé a síkság lakói, ugy ereszkednek a hegylakók is a termékenyebb, gazdagabb völgyekbe. Ugy a XIX., mint a XX. században a hegyi lakosság lassú, de állandó számbeli elszegényedésének vagyunk tanúi. A völgyről-völgyre, más és más feltételek között történő fokozatos leszivárgás határozza meg az érintett szociális tünet változatos megjelenési formáját. A kérdésnek egyébként máris kiterjedt irodalma van. Az olasz Nemzeti Agrár Intézet kiadásában nemrégiben monográfia jelent meg az olasz hegyvidékek fokozatos elnéptelenedéséről. Adatait korábbi tanulmányok, hivatalos statisztikák, helyszíni kiszállások, szociográfiai adatgyűjtések teszik. A monográfia összeállítói szerint a hegyvidék elnéptelenedése alapvető gazdasági tényezők következménye. Az elnéptelenedés oka: a hegyvidék és síkság különböző gazdasági formája. A hegyvidék elszigeteltségének lassú megszűnésével a hegylakók felismerik a síkság és a völgyek gazdagabb életlehetőségeit, ami belőlük az elvándorlás reakcióját váltja ki. Főleg nagy szárazságok, és rossz ter-